سیاست

تحریم و جنگ، موتور جهش فناوری‌های دفاعی ایران شد

سرپرست وزارت دفاع با تشریح ابعاد فناورانه جنگ اخیر اظهار داشت: امروز دانشمندان وزارت دفاع در برابر پیشرفته‌ترین فناوری‌های جهان قرار گرفته‌اند و دشمن نیز با بهره‌گیری از تمام ظرفیت شرکت‌های فناور جهان، در جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان وارد میدان شد اما جمهوری اسلامی ایران از این نبرد فناورانه سربلند بیرون آمد. نشست مشترک وزارت دفاع با اعضای کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی با حضور سردار سرتیپ پاسدار سید مجید ابن‌الرضا، سرپرست وزارت دفاع، برگزار شد. سرپرست وزارت دفاع در مقدمه این نشست اشاره به پیام اخیر رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله امام سید مجتبی حسینی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، گفت: همان گونه که معظم‌له فرمودند، وقایع اخیر بار دیگر بی‌اعتباری دشمن و بی‌ارزش بودن تعهدات امریکا را آشکار کرد؛ این بی‌اعتبارسازی و رسواسازی با حضور و استقامت مردمی، هوش ایرانی و فناوری بومی به دست آمد از این رو، راهبرد وزارت دفاع نیز اتکا به دانش بومی، ظرفیت نخبگان و توسعه مستمر فناوری‌های دفاعی استوار است؛ راهبردی که در جنگ اخیر کارآمدی خود را به‌روشنی نشان داد. امروز دانشمندان وزارت دفاع در برابر پیشرفته‌ترین فناوری‌های جهان قرار گرفته‌اند؛ دشمن نیز در جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان با بهره‌گیری از تمام ظرفیت شرکت‌های فناور برتر جهان وارد میدان شد، اما جمهوری اسلامی ایران از این آزمون سربلند عبور کرد. وی با اشاره به اینکه بخش مهمی از زیرساخت‌های دفاعی کشور سال‌ها پیش با تدبیر رهبر شهید انقلاب، برنامه‌ریزی و با تلاش نخبگان جوان و شرکت‌های دانش‌بنیان ایجاد شده بود، افزود: این ظرفیت‌ها در مدت کوتاهی بازسازی شد و حتی در میانه جنگ نیز شاهد شگفتانه‌های فناورانه، چه در حوزه تکنیک و چه در حوزه تاکتیک، بودیم؛ شگفتانه‌هایی که دشمن را غافلگیر کرد و نشان داد جنگ اخیر به فرصتی برای جهش فناوری‌های دفاعی تبدیل شده است. سردار سرتیپ ابن‌الرضا، تحول در نگاه کشور به فناوری را از مهم‌ترین دستاوردهای جنگ اخیر دانست و تصریح کرد: صنعت دفاعی، ستون اصلی قدرت ملی و بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران است و تجربه جنگ نشان داد فاصله‌های جغرافیایی با دشمن، تنها با اتکا به فناوری‌های پیشرفته قابل جبران است. وی با توصیف جنگ اخیر به عنوان «جنگ هوش‌ها، نخبگان، مهندسان و فناوران» گفت: امروز دانشمندان و مهندسان ایرانی با وجود همه تحریم‌ها، محدودیت‌ها و کمبودها، در برابر قدرت‌های بزرگ فناوری ایستاده‌اند؛ همان قدرت‌هایی که خود بارها به توان علمی، نبوغ فنی و سرعت یادگیری متخصصان ایرانی اذعان کرده‌اند در برخی موضوعات متحیر هم مانده‌اند. سرپرست وزارت دفاع با تأکید بر اینکه انگیزه، تعهد و توان علمی متخصصان وزارت دفاع، بزرگ‌ترین سرمایه صنعت دفاعی کشور است، اظهار داشت: تولید موشک، پهپاد و سایر تجهیزات مورد نیاز نیروهای مسلح در طول جنگ نه تنها متوقف نشد، بلکه در برخی حوزه‌ها چند برابر افزایش یافت. وی همچنین با اشاره به ظرفیت عظیم و گسترده علمی و فناورانه کشور خاطرنشان کرد: ایران با برخورداری از چنین زیست‌بوم علمی و دانشی، هرگز احساس تحریم و کمبود نخواهد کرد و همین ظرفیت، موتور محرک تحول در نوآوری‌های دفاعی کشور است. سردار سرتیپ ابن‌الرضا در پایان با اشاره به مراجعه، درخواست و استقبال گسترده نخبگان، دانشگاهیان و شرکت‌های دانش‌بنیان برای مشارکت در پروژه‌های دفاعی هم در طول جنگ و بعد از آن گفت: باید با تکیه بر هوش، بازو و زانوی این ملت وفادار برخاست و ساخت؛ آینده صنعت دفاعی ایران را نخبگان و دانشمندان این سرزمین رقم خواهند زد. ادامه این نشست، علیرضا منادی، رییس کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی، با گرامیداشت یاد و خاطره شهدای جنگ اخیر، به‌ویژه وزیر شهید دفاع، امیر سرلشکر خلبان عزیز نصیرزاده، بر نقش بی‌بدیل جامعه علمی و فناور کشور در ارتقای قدرت دفاعی جمهوری اسلامی ایران تأکید کرد.

مرزهای چیلات و سومار به‌روی زائران اربعین گشوده شد

رییس ستاد مرکزی اربعین حسینی تاکید کرد: به خاطر گرمای هوا و ایجاد فرصت برای بقیه زوار از مردم تقاضا می‌کنیم که سفر اربعین را طوری مدیریت کنند که در حداقل زمان به زیارت اربعین مشرف شده و به کشور بازگردند و از همه مرزها برای تردد استفاده کنند. علی‌اکبر پورجمشیدیان، قائم‌مقام وزیر کشور و رییس ستاد مرکزی اربعین حسینی، روز دوشنبه ۲۹ تیر در همایش یاوران اربعین بیان کرد: با توجه به پیش بینی‌هایی که برای امسال و سال‌های آینده داریم، برای جلوگیری از ازدحام بیش از حد و کاهش سختی عبور مردم از مرزها در ایام اربعین، در تلاش هستیم تا مرزهای جدیدی را به مرزهای شش گانه اربعین اضافه کنیم. وی در ادامه اظهار کرد: امسال به صورت آزمایشی و بسیار محدود دو تا از مرزها، یکی مرز چیلات در استان ایلام و شهرستان دهلران به صورت آزمایشی برای مردم خود شهرستان و منطقه بازگشایی خواهد شد. اگر جواب داد وزیر ساخت‌ها آماده شد برای سال‌های آینده امکان عبور کاروان‌ها نیز از این مرز فراهم خواهد شد. یک مرز هم در استان کرمانشاه، مرز سومار که یک مرز اقتصادی است، شرایطی برای عبور آزمایشی و محدود مردم خود منطقه فراهم شده است. معاون امنیتی و انتظامی وزیر کشور در ادامه تصریح کرد: از سایر شهرستان‌ها فعلا برای این دو مرز برنامه نداریم، اما مردم خود منطقه به صورت آزمایشی از این دو مرز تردد خواهند کرد. مرزهای اربعینی ما از سال آینده تبدیل به هشت مرز خواهد شد. شش مرز شلمچه، چذابه، مهران، خسروی، باشماق و تمرچین بعلاوه دو مرز چیلات و سومار برای تردد زائران اربعین حسینی خواهند بود. دو مرز چیلات و سومار امسال به صورت آزمایشی و سال آینده به صورت رسمی برای تردد بازگشایی می‌شوند. وی در ادامه بیان کرد: در رابطه با کار جهانی اربعین و رسالت تمدنی اربعین و کار فرهنگی که در حال انجام است، دو همایش بزرگ علمی توسط کمیته فرهنگی با همکاری عزیزان ما در کشور عراق برگزار خواهد شد. یکی همایش علمی علمای اهل سنت و شیعه در بغداد است. یک همایش هم در کربلا با موضوع اربعین، هم بستگی حسینی برگزار خواهد شد. وی در ادامه خطاب به کسانی که قصد شرکت در مراسم راهپیمایی اربعین را دارند گفت: ان شاءالله امسال به نیابت آقای شهید خود در این مراسم شرکت کنیم. ما در مراسم امسال یک هدف اساسی دنبال می‌کنیم و آن تشکر از مردم و دولت عراق است. این حماسه بزرگی که مردم عراق خلق کرده و به صورت عملی انسجام امت اسلام و دو ملت ایران و عراق را به نمایش گذاشتند، جای تقدیر دارد. از زوار خواهش می‌کنم هر کجا که در عراق رفتند به این نکته توجه داشته باشند.

تورم مزمن؛ بزرگ‌ترین چالش اقتصاد ایران در مسیر بازسازی

نگاه میرداماد به آینده اقتصاد

سال‌هاست که تورم از یک نوسان مقطعی در اقتصاد ایران عبور کرده و به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های خانوارها، فعالان اقتصادی و سیاست‌گذاران تبدیل شده است. اگر در بسیاری از کشورها تورم یک پدیده کوتاه‌مدت و وابسته به شوک‌های اقتصادی محسوب می‌شود، در ایران این متغیر به مساله‌ای مزمن تبدیل شده که آثار آن در همه بخش‌های زندگی مردم قابل مشاهده است؛ از هزینه‌های خوراک و مسکن گرفته تا سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و حتی تصمیم‌های روزمره خانوارها. در ماه‌های گذشته نیز اگرچه اقتصاد ایران توانست از یک دوره پرتنش ناشی از درگیری‌های نظامی و فشارهای خارجی عبور کند و در بسیاری از حوزه‌ها ثبات نسبی خود را حفظ کند، اما دغدغه تورم همچنان پابرجاست. بسیاری از اقتصاددانان معتقدند مهم‌ترین آزمون سیاست‌گذاران در دوران پس از بحران، نه فقط بازسازی زیرساخت‌ها یا احیای تولید، بلکه بازگرداندن ثبات به سطح عمومی قیمت‌ها و کاهش فشار معیشتی بر مردم خواهد بود. تورم بالا تنها به معنای گران‌تر شدن کالاها نیست؛ بلکه قدرت برنامه‌ریزی را نیز از خانواده‌ها و بنگاه‌های اقتصادی می‌گیرد. هنگامی که فعال اقتصادی نتواند هزینه مواد اولیه یا قیمت فروش محصول خود را حتی چند ماه بعد پیش‌بینی کند، سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد، تولید با احتیاط بیشتری انجام می‌شود و اقتصاد به سمت فعالیت‌های غیرمولد حرکت می‌کند. از سوی دیگر، خانوارها نیز برای حفظ ارزش دارایی‌های خود به بازارهایی مانند ارز، طلا یا مسکن روی می‌آورند؛ روندی که خود می‌تواند به افزایش بیشتر فشارهای تورمی منجر شود. کارشناسان بارها تأکید کرده‌اند که کنترل تورم صرفاً یک هدف اقتصادی نیست، بلکه پیش‌شرط تحقق بسیاری از برنامه‌های توسعه‌ای کشور محسوب می‌شود. بدون ثبات قیمت‌ها، دستیابی به رشد اقتصادی پایدار، افزایش سرمایه‌گذاری، بهبود اشتغال و ارتقای رفاه عمومی با دشواری‌های جدی روبه‌رو خواهد بود.

به همین دلیل نیز در سال‌های اخیر تقریباً همه برنامه‌های اقتصادی دولت و بانک مرکزی، به شکلی مستقیم یا غیرمستقیم، بر مهار تورم و ایجاد ثبات در اقتصاد کلان متمرکز شده است. در همین چارچوب، رییس کل بانک مرکزی، ناصر همتی نیز در تازه‌ترین اظهارات خود بار دیگر بر اهمیت کنترل تورم، مدیریت نقدینگی، حفظ ثبات پولی و جلوگیری از تشدید فشارهای قیمتی تأکید کرده و مهار تورم را یکی از اصلی‌ترین اولویت‌های سیاست‌گذار پولی دانسته است. این سخنان نشان می‌دهد که حتی در شرایطی که اقتصاد با مسائل مختلفی مانند رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری یا بازسازی پس از بحران مواجه است، همچنان مهم‌ترین نگرانی سیاست‌گذاران، جلوگیری از تداوم روند افزایش قیمت‌ها و حفظ قدرت خرید مردم است. وی درباره نگرانی مردم و فعالان اقتصادی نسبت به افزایش تورم گفت: بانک مرکزی اجازه نمی‌دهد فشارهای مقطعی ناشی از شرایط جنگی، اصلاحات ارزی و نیاز سرمایه در گردش، به رشد بی‌ضابطه ترازنامه نظام بانکی و یک فرآیند پولی خودتقویت‌شونده تبدیل شود و این بانک کنترل اضافه برداشت بانک‌ها، تنظیم رشد ترازنامه هر بانک و تشدید نظارت بر تسهیلات کلان و اشخاص مرتبط را با جدیت دنبال می‌کند.

به گزارش ایسنا، عبدالناصر همتی در همایش چشم‌انداز اقتصاد ایران با تشریح اولویت‌های بانک مرکزی در سال ۱۴۰۵ اظهار کرد: اقتصاد ایران در فاصله سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ رشد مثبت را تجربه کرد. افزایش تولید و صادرات نفت، به‌ویژه در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲، یکی از پیشران‌های مهم این رشد بود. بخش‌های غیرنفتی نیز رشد داشتند؛ بنابراین همه رشد این دوره صرفاً نفتی نبود، اما نقش درآمدهای نفتی و استفاده بیشتر از ظرفیت‌های موجود اقتصاد قابل انکار نیست. همتی کیفیت و پایداری رشد را مساله اساسی در بررسی اقتصاد برشمرد و گفت: رشد پایدار باید بر سرمایه‌گذاری، بهره‌وری و ایجاد ظرفیت‌های جدید تولیدی استوار باشد. بر اساس حساب‌های ملی بانک مرکزی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در فصل سوم سال ۱۴۰۴ نیز رشد سرمایه‌گذاری منفی ۱۳.۲ درصد بود. این ارقام نشان می‌دهد کاهش سرمایه‌گذاری امروز، ظرفیت رشد اقتصاد در سال‌های آینده را نیز محدود می‌کند. رییس هیات عالی بانک مرکزی با اشاره به جنگ و افزایش نااطمینانی، کاهش ارزش صادرات نفتی، محدودیت‌های تجاری، ناترازی انرژی و افزایش هزینه تأمین مالی، تصریح کرد: این شرایط تصمیم بنگاه‌ها برای سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار داده است. از این رو، مساله اقتصاد ایران فقط ثبت یک نرخ رشد مثبت نیست؛ مساله دستیابی به رشدی است که از سرمایه‌گذاری مستمر، افزایش بهره‌وری و توسعه صادرات تغذیه شود.

وی با تمایز در بحث رفاه نیز میان تورم و کاهش منابع واقعی اقتصاد، گفت: بخشی از کاهش قدرت خرید مردم ناشی از افزایش قیمت‌هاست، اما همه مساله تورم نیست. بخش مهمی از آنچه مردم به عنوان کاهش رفاه احساس می‌کنند، نتیجه کاهش درآمد واقعی سرانه است. برای سنجش این موضوع، شاخص «درآمد ناخالص داخلی واقعی» یا GDI، در شرایط اقتصاد ایران از برخی جهات گویاتر از تولید ناخالص داخلی واقعی است؛ زیرا علاوه بر مقدار تولید، آثار تغییر رابطه مبادله و قدرت خرید درآمدهای صادراتی را نیز لحاظ می‌کند. براساس آمار بانک جهانی، درآمد ناخالص داخلی واقعی به ازای هر ایرانی، به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰، در سال ۱۳۹۰ حدود ۱۴۱ میلیون تومان بود. این رقم در سال ۱۴۰۳ به حدود ۷۵ میلیون تومان رسیده است؛ یعنی درآمد واقعی سرانه در این دوره حدود ۴۷ درصد کاهش یافته و به اندکی بیش از نصف سطح سال ۱۳۹۰ رسیده است. معنای این عدد آن است که قدرت خرید واقعی درآمد ایجادشده در اقتصاد، به‌طور متوسط و به ازای هر نفر، به میزان قابل توجهی کاهش یافته است. بنابراین مساله فقط افزایش قیمت‌ها نیست؛ منابع واقعی موجود به ازای هر نفر نیز کاهش یافته است. همتی گفت: ثبات قیمت‌ها به تنهایی کالا و خدمات جدید ایجاد نمی‌کند. مسیر پایدار بازسازی قدرت خرید مردم از افزایش تولید، سرمایه‌گذاری، بهره‌وری و اشتغال مولد می‌گذرد. اما بدون ثبات قیمت‌ها نیز سرمایه‌گذاری و رشد پایدار ممکن نیست. وظیفه بانک مرکزی این است که با مهار تورم و حفظ ثبات مالی، بستر لازم برای بازگشت سرمایه‌گذاری و تولید را فراهم کند که البته این خود وابستگی زیادی به شرایط نااطمینانی در کشور بستگی دارد.

بانک مرکزی مسوولیت دارد از تبدیل شوک‌ها به بی‌ثباتی پایدار جلوگیری کند

همتی در تشریح علل تورم در اقتصاد ایران گفت: برای تحلیل تورم در اقتصاد ایران، باید میان دو موضوع تفکیک قائل شویم: عواملی که موجب جهش قیمت‌ها می‌شوند و عواملی که این جهش را به تورم مزمن و ماندگار تبدیل می‌کنند. رییس هیات عالی بانک مرکزی تصریح کرد: در سال‌های پس از تشدید تحریم‌ها، کاهش درآمد حقیقی صادرات و تضعیف رابطه مبادله درآمدی، قدرت خرید خارجی اقتصاد ایران را محدود کرده است، به نحوی که رابطه مبادله درآمدی کشور نسبت به سال ۱۳۹۰ یک ششم شده است. به بیان ساده، درآمد حاصل از صادرات کشور امکان تأمین حجم کمتری از کالاها، مواد اولیه و خدمات وارداتی را فراهم کرده است. این محدودیت، در کنار نااطمینانی‌های سیاسی، افزایش تقاضای احتیاطی ارز و فشار حساب سرمایه، بر نرخ ارز و قیمت کالاهای قابل تجارت اثر گذاشته و زمینه‌ساز موج‌های تورمی شده است. همتی با اشاره به اینکه بانک مرکزی منشأ تحریم، جنگ یا کاهش درآمدهای خارجی نیست؛ گفت: اما این بانک مسوولیت دارد از تبدیل این شوک‌ها به بی‌ثباتی پایدار جلوگیری کند. تجربه اقتصاد ایران نشان می‌دهد شوک‌های خارجی می‌توانند تورم را جهش دهند، اما آنچه تورم را ماندگار می‌کند، نحوه مواجهه سیاست‌های مالی و پولی با این شوک‌هاست. هنگامی که کاهش درآمد، افزایش هزینه‌ها و مطالبات انباشته، از طریق کسری بودجه و گسترش مستمر ترازنامه بانک‌ها تأمین مالی شود، تعدیل اولیه قیمت‌ها به فرآیندی دایمی تبدیل می‌شود.

وی افزود: از این منظر، می‌توان تورم ایران را در چارچوب تعارضات توزیعی نیز تحلیل کرد. در اقتصادی که منابع واقعی محدود است، دولت، بنگاه‌ها، گروه‌های اجتماعی و سایر ذی‌نفعان، هر یک می‌کوشند سهم بیشتری از منابع و قدرت خرید در اختیار داشته باشند. این مطالبات فی‌نفسه لزوماً ناموجه نیستند؛ دولت هزینه‌های عمومی دارد، بنگاه به سرمایه در گردش نیازمند است و خانوارها نیز خواهان حفظ قدرت خرید خود هستند. مساله زمانی آغاز می‌شود که مجموع این مطالبات از ظرفیت واقعی تولید و درآمد اقتصاد بیشتر باشد. رییس کل بانک مرکزی در تشریح رشد نرخ نقدینگی بیان کرد: افزایش رشد نقدینگی در ماه‌های اخیر نیز حاصل یک عامل واحد نبوده است. افزایش نیازهای مالی دولت و بخش عمومی و آثار مستقیم و غیرمستقیم آن بر شبکه بانکی، تقویت ذخایر خارجی بانک مرکزی و افزایش نیاز بنگاه‌ها به سرمایه در گردش، از عوامل اصلی این تحول بوده‌اند. تقویت ذخایر ارزی در شرایط پرریسک، برای حفظ توان تأمین کالاهای اساسی، دارو و نیازهای ضروری کشور اقدامی لازم بوده است؛ اما آثار ریالی آن نیز باید مدیریت شود.

همتی گفت: وظیفه بانک مرکزی در این شرایط ایجاد توازن میان دو ضرورت است: از یک طرف، نباید اجازه داد بنگاه مولد صرفاً به دلیل کمبود سرمایه در گردش، تولید خود را متوقف کند؛ از طرف دیگر، هیچ نیاز بودجه‌ای یا تولیدی نباید به مجوزی برای خلق نامحدود پول تبدیل شود.

وی با اشاره به نگرانی مردم و فعالان اقتصادی درباره افزایش تورم عنوان کرد: بانک مرکزی اجازه نخواهد داد فشارهای مقطعی ناشی از شرایط جنگی، اصلاحات ارزی و نیاز سرمایه در گردش، به رشد بی‌ضابطه ترازنامه نظام بانکی و یک فرآیند پولی خودتقویت‌شونده تبدیل شود. کنترل اضافه برداشت بانک‌ها، تنظیم رشد ترازنامه متناسب با وضعیت هر بانک، مدیریت فعال نقدینگی و تشدید نظارت بر تسهیلات کلان و اشخاص مرتبط، با جدیت دنبال خواهد شد. در این مسیر هماهنگی سیاست‌های مالی نقش حیاتی ایفا می‌کند. همتی افزود: در کنار این اقدامات، اصلاح بانک‌های ناتراز نیز یک انتخاب اختیاری نیست؛ ضرورتی برای ثبات اقتصاد کلان است. بانک‌هایی که قابلیت اصلاح دارند باید در یک برنامه مشخص، سرمایه، کیفیت دارایی‌ها، ساختار درآمدی و حاکمیت شرکتی خود را اصلاح کنند. درباره موسساتی که قابلیت اصلاح ندارند نیز، ابزارهای قانونی گزیر، انتقال دارایی و بدهی، ادغام یا انحلال به کار گرفته خواهد شد. رییس کل بانک مرکزی خاطرنشان کرد: البته باید صریح گفت که اصلاح شبکه بانکی بدون انضباط مالی بخش عمومی پایدار نخواهد بود. اگر تعهدات فاقد منبع دولت و سایر نهادها پیوسته به بانک‌ها منتقل شود، حتی بانک سالم نیز به تدریج ناتراز خواهد شد. مهار پایدار تورم نیازمند آن است که انضباط بودجه‌ای، سلامت بانکی و سیاست پولی به‌طور هم‌زمان دنبال شوند. رییس هیات عالی با اشاره به اثر شوک‌های خارجی بر جهش تورم، تاکید کرد: اما این بی‌انضباطی مالی و بانکی است که تورم را ماندگار می‌کند. مسوولیت بانک مرکزی آن است که شبکه بانکی را از بستر خلق پول تورم‌زا، به نهادی برای تأمین مالی سالم تولید و رشد تبدیل کند. وی تاکید کرد: اعمال این کنترل‌ها می‌تواند موجب تفاوت میان نرخ اسکناس، حواله و برخی معاملات تجاری شود. بنابراین، یکپارچه‌سازی بازار ارز به معنای برابری فوری و مکانیکی همه نرخ‌ها نیست؛ منظور، حذف نرخ‌های ترجیحی، دستوری و رانتی و انتقال معاملات به چارچوبی رسمی، شفاف و قابل نظارت است. تفاوتی که به دلیل هزینه انتقال، نوع معامله، ریسک و محدودیت حساب سرمایه ایجاد می‌شود، با چندنرخی‌سازی دستوری یکسان نیست. مساله آن است که ارز محدود کشور با نرخی غیرواقعی و براساس صف، سهمیه و امتیاز توزیع نشود. همتی خاطرنشان کرد: کنترل‌های ارزی در شرایط کنونی ضروری‌اند، اما نباید به موانع دایمی تجارت تبدیل شوند. این کنترل‌ها باید هدفمند شوند و با بهبود شرایط، محدودیت‌های غیرضروری کاهش یابد. نباید در کنار تحریم خارجی، با تصمیم‌های داخلی نیز مانع تازه‌ای در برابر صادرات، واردات مواد اولیه و بازگشت ارز ایجاد کنیم. وی اصلاح سیاست ارزی را در پاسخ به محدودیت منابع ارزی دانست و افزود: تجربه ارز ۲۸۵۰۰ تومانی نشان داد که تثبیت یک نرخ غیرواقعی، کمبود ارز را برطرف نمی‌کند؛ بلکه به ایجاد صف، تقاضای مازاد و انباشت تعهد منجر می‌شود. استمرار این سیاست در سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴ حدود ۷.۵ میلیارد دلار بدهی و تعهد ارزی برجای گذاشت و با پیشخور کردن منابع آینده، خود به یکی از عوامل تنش ارزی سال ۱۴۰۴ تبدیل شد. رییس کل بانک مرکزی سال پیش رو را سالی سخت برای اقتصاد دانست و گفت: محدودیت‌های خارجی، کسری بودجه، ناترازی انرژی، ضعف سرمایه‌گذاری و فشار بر تجارت همچنان بر اقتصاد اثر خواهد گذاشت. بیان این واقعیت‌ها به معنای ناامیدی نیست. امید اقتصادی از شناخت درست مساله، تصمیم‌گیری مسوولانه و ایجاد مسیری قابل اعتماد شکل می‌گیرد. وی تاکید کرد: بانک مرکزی در سال پیش رو بر جلوگیری از رشد بی‌ضابطه ترازنامه بانک‌ها، تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌های مولد، اولویت دادن به ارز کالاهای اساسی و مواد اولیه، تقویت ذخایر، ادامه اصلاح سیاست ارزی و برخورد با بانک‌های ناسالم متمرکز خواهد بود.

همتی یادآور شد: بانک مرکزی به‌تنهایی نمی‌تواند همه مشکلات اقتصاد ایران را حل کند. سیاست پولی جایگزین انضباط بودجه‌ای، اصلاح نظام انرژی، تسهیل تجارت و بهبود محیط سرمایه‌گذاری نیست. اما بانک مرکزی باید سهم خود را به‌درستی انجام دهد: مهار تورم، حفظ ثبات مالی، صیانت از ذخایر و ایجاد محیطی که در آن تولیدکننده و سرمایه‌گذار بتوانند برای آینده تصمیم بگیرند. رییس کل بانک مرکزی در پایان خاطرنشان کرد: نه باید مشکلات را کوچک شمرد و نه باید توان اقتصاد ایران را دست کم گرفت. هدف ما وعده دادن یک مسیر بدون دشواری نیست؛ هدف این است که شوک‌های بیرونی به بی‌ثباتی داخلی ماندگار تبدیل نشوند و زمینه بازگشت سرمایه‌گذاری، تولید و رشد درآمد واقعی مردم فراهم شود. بانک مرکزی این مسیر را با واقع‌بینی، انضباط و مسوولیت‌پذیری دنبال خواهد کرد.

البته بسیاری از اقتصاددانان معتقدند مهار تورم تنها با سیاست‌های پولی امکان‌پذیر نیست و مجموعه‌ای از اصلاحات ساختاری نیز باید همزمان دنبال شود؛ اصلاح نظام بانکی، کنترل کسری بودجه، افزایش بهره‌وری، تقویت تولید، مدیریت بازار ارز، افزایش شفافیت اقتصادی و ایجاد ثبات در سیاست‌گذاری از جمله اقداماتی است که می‌تواند زمینه کاهش پایدار تورم را فراهم کند. در غیر این صورت، حتی اگر در مقاطعی سرعت رشد قیمت‌ها کاهش یابد، احتمال بازگشت موج‌های جدید تورمی همچنان وجود خواهد داشت. از این منظر، کاهش تورم فقط یک شاخص اقتصادی نیست، بلکه معیاری برای سنجش میزان موفقیت سیاست‌های اقتصادی کشور در سال‌های آینده خواهد بود. اگر اقتصاد ایران بتواند همزمان با حفظ ثبات، سرمایه‌گذاری را افزایش دهد، رشد تولید را تقویت کند و انتظارات تورمی را مدیریت کند، امید به بهبود شرایط معیشتی نیز افزایش خواهد یافت. اما اگر تورم همچنان در سطوح بالا باقی بماند، بخش بزرگی از دستاوردهای احتمالی در سایر حوزه‌های اقتصادی نیز تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. به همین دلیل، امروز بیش از هر زمان دیگری، کنترل تورم نه فقط یک ضرورت اقتصادی، بلکه یکی از مهم‌ترین مطالبات جامعه و شرط اساسی حرکت اقتصاد ایران به سمت ثبات و توسعه پایدار به شمار می‌رود.

پزشکیان: مهم‌ترین میدان نبرد عرصه اقتصاد و معیشت مردم است

رییس جمهوری با تأکید بر اینکه عدالت، مهم‌ترین پایه حفظ نظام حکمرانی و معیشت مردم، اصلی‌ترین میدان نبرد در جنگ اقتصادی است، گفت: امروز بیش از هر زمان دیگری به وحدت، همدلی، تصمیم‌گیری مبتنی بر خردجمعی و همراهی همه ارکان کشور نیاز داریم و دولت نیز با بهره‌گیری از همه ظرفیت‌ها، اصلاح ساختارهای ناعادلانه و خدمت به مردم را با جدیت دنبال خواهد کرد. مسعود پزشکیان، صبح روز دوشنبه ۲۹ تیرماه ۱۴۰۵ در جلسه شورای عالی قضایی، با گرامیداشت یاد و خاطره رهبر شهید و همه شهدای والامقام جنگ تحمیلی اخیر، تصریح کرد: فقدان این عزیزان خسارتی بزرگ برای جامعه و کشور بود و بی‌تردید بار مسوولیت سنگینی را بر دوش همه ما نهاده است تا با تمام توان، مسیر، آرمان‌ها و اهدافی را که آنان برای عزت، استقلال و پیشرفت ایران اسلامی ترسیم کرده بودند، ادامه دهیم و در تحقق آن کوتاهی نکنیم. با قدردانی از تلاش‌های مجموعه دستگاه قضایی، نقش این قوه را در استقرار عدالت و صیانت از حقوق مردم مورد تأکید قرار داد و با ابراز خرسندی از حضور در جمع اعضای شورای عالی قضایی، از زحمات، تلاش‌ها و خدمات ارزشمند رییس قوه قضاییه، اعضای شورای عالی قضایی و همه مدیران و کارکنان این قوه قدردانی کرد. پزشکیان در ادامه عدالت را بنیادی‌ترین رکن پایداری هر نظام حکمرانی دانست و تصریح کرد: بقای حکومت‌ها در گرو اجرای عادلانه قانون و احقاق حقوق مردم است. از منظر اعتقادی و براساس آموزه‌هایی که از منابع دینی، اساتید و روحانیت معظم فراگرفته‌ام، باور دارم مهم‌ترین عاملی که می‌تواند یک حکومت را حفظ کند، برقراری عدالت است و اگر این چارچوب وجود نداشته باشد، اساساً هیچ نظام و ساختاری دوام نخواهد داشت. وی با اشاره به جایگاه عدالت در معارف اسلامی، تحقق آن را مهم‌ترین مسوولیت مدیران نظام اسلامی برشمرد و اظهار کرد: امروز که این مسوولیت را پذیرفته‌ایم، بزرگ‌ترین دغدغه و رنج ما، تفاوت‌ها، بی‌عدالتی‌ها و کاستی‌هایی است که در نظام اداری و مدیریتی کشور وجود دارد. البته حل این مشکلات به هیچ‌وجه ساده نیست، اما خود را موظف می‌دانیم که برای رفع آنها تلاش کنیم. اگر در انجام این مسوولیت کوتاهی کنیم و نتوانیم این مشکلات را برطرف سازیم، باور دارم که در پیشگاه خداوند پاسخ قانع‌کننده‌ای نخواهیم داشت. پزشکیان رسیدگی به مشکلات معیشتی مردم و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر را از مهم‌ترین تکالیف دینی و حکمرانی دانست و افزود: از منظر اعتقادی، پذیرفتنی نیست که در جامعه‌ای زندگی کنیم که مردم با مشکلات معیشتی، بیکاری، فقر و گرفتاری دست‌وپنجه نرم کنند و ما صرفاً به انجام برخی اقدامات دیگر دل‌خوش باشیم. در قرآن کریم، بخش مهمی از پرسش‌های روز قیامت درباره این است که چرا به یتیمان، نیازمندان و مستضعفان رسیدگی نکردید. رییس جمهوری با استناد به آموزه‌های قرآنی، بی‌تفاوتی نسبت به محرومان را از مهم‌ترین عوامل انحراف و سقوط جوامع معرفی کرد و با تأکید بر مسوولیت مشترک همه ارکان اجرایی کشور در قبال مشکلات مردم، تصریح کرد: دولت و همه مسوولانی که در کنار ما خدمت می‌کنند، نمی‌توانیم نسبت به چنین شرایطی بی‌تفاوت باشیم. این وضعیت به‌سادگی قابل اغماض نیست. نمی‌توانیم صرفاً به این بسنده کنیم که مسوولیتی بر عهده داریم و در جایگاه مدیریت قرار گرفته‌ایم. این دغدغه همواره در ذهن و قلب من وجود دارد و حقیقتاً نمی‌توانم نسبت به آنچه در جامعه می‌گذرد بی‌تفاوت باشم. وی در ادامه با اشاره به شرایط پیچیده کشور، مقابله هم‌زمان با تهدیدات خارجی و حل مسائل داخلی را ضرورتی اجتناب‌ناپذیر توصیف کرد و گفت: دشمنان این ملت با همه توان در تلاش‌اند تا از مسیرهای مختلف، راه‌های پیشرفت و حرکت ما را مسدود کنند و اجازه ندهند جمهوری اسلامی ایران با عزت، اقتدار و سربلندی مسیر خود را ادامه دهد. آنان نمی‌خواهند کشوری مستقل، مقتدر و موفق در این منطقه شکل بگیرد. بنابراین، ما هم باید با توطئه‌های دشمن مقابله کنیم و هم‌زمان مشکلات داخلی خود را برطرف سازیم. مدیریت این پیچیدگی‌ها، بدون تردید، کار ساده‌ای نیست.

رییس جمهوری وحدت، تفاهم و تصمیم‌گیری مبتنی بر خردجمعی را پیش‌شرط عبور موفق از شرایط دشوار کشور دانست و تأکید کرد: از همین رو، پیش از هر چیز، نیازمند وحدت، تفاهم، زبان مشترک و نگاه مشترک هستیم.

پزشکیان با استناد به سیره پیامبر اکرم (ص)، مشورت و مسوولیت‌پذیری جمعی را از مهم‌ترین اصول مدیریت اسلامی برشمرد و گفت: براساس آموزه‌های مدیریتی برگرفته از سیره اگر تصمیمی با مشارکت و مشورت جمعی اتخاذ شد، همه باید به آن پایبند باشند و پس از اجرای آن، یکدیگر را به دلیل پیامدهای تصمیم سرزنش نکنند. پیش از تصمیم‌گیری باید با دقت، آگاهی و بهره‌گیری از مشورت‌های کارشناسی اقدام کرد، اما پس از اتخاذ تصمیم جمعی، پذیرش مسوولیت نتایج آن نیز بر عهده همه خواهد بود و این همان معنای واقعی عقل جمعی است. وی با اشاره به مسیر دیپلماسی و توافقات انجام‌شده، بر ضرورت قضاوت منصفانه و مبتنی بر واقعیت تأکید کرد و اظهار کرد: برخی بدون توجه به واقعیات، مطالبی را مطرح می‌کنند که از اساس مبنای درستی ندارد. گاهی نیز ترجیح می‌دهیم پاسخی به این اظهارات ندهیم، زیرا بسیاری از این سخنان با واقعیت‌های موجود فاصله دارد. پزشکیان با تأکید بر صیانت کامل از حقوق و منافع ملی در روند مذاکرات، هرگونه عقب‌نشینی از اصول و ارزش‌های کشور را رد و تصریح کرد: واقعیت این است که در هیچ‌یک از بندهای چهارده‌گانه آن تفاهم، از حقوق، اصول، منافع ملی، ارزش‌های انقلاب و اعتقادات خود عقب‌نشینی نکردیم. نه تنها هیچ امتیازی برخلاف منافع کشور داده نشد، بلکه با بررسی دقیق مفاد توافق، بخش عمده‌ای از دستاوردها به سود جمهوری اسلامی ایران بوده است و عملاً بندی را نمی‌توان یافت که منفعتی یک‌جانبه برای طرف امریکایی ایجاد کرده باشد. وی با تأکید بر استمرار ایستادگی جمهوری اسلامی ایران در دفاع از منافع ملی، واقع‌بینی نسبت به هزینه‌های این مسیر را نیز ضروری دانست و اظهار کرد: ما تا پای جان در دفاع از کشور و منافع ملت ایستاده‌ایم و در این مسیر هیچ تردیدی نداریم، اما در عین حال باید واقع‌بین باشیم و تبعات طبیعی این ایستادگی را نیز بپذیریم. وی با اشاره به پیامدهای اقتصادی شرایط جنگی